

EF-ansatte. Denne pligt indebærer navnlig, at ansættelsesmyndigheden, når den træffer afgørelse om forhold vedrørende en tjenestemand, skal tage samtlige omstændigheder i betragtning, der kan være bestemmende for dens afgørelse, og

at den herved skal tage hensyn til ikke blot tjenestens, men tillige til den pågældende tjenestemands interesse. Beskyttelsen af tjenestemændenes rettigheder og interesser skal dog altid ske inden for rammerne af de gældende bestemmelser.

RETTENS DOM (Fjerde Afdeling)
16. marts 1993 *

I de forenede sager T-33/89 og T-74/89,

David Blackman, midlertidigt ansat ved Europa-Parlamentet, med bopæl i Tervuren (Belgien), ved advokat Aloyse May, Luxembourg, og med valgt adresse på dennes kontor, 31, Grand-rue,

sagsøger,

mod

Europa-Parlamentet ved juridisk konsulent Jorge Campinos, kontorchef Manfred Peter og Didier Petersheim, Parlamentets Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, bistået af advokat Francis Herbert, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg på Europa-Parlamentets Generalsekretariat, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand, i sag T-33/89, om annullation af afvisningen af 4. februar 1988 fra formanden for Den Socialistiske Gruppe i Europa-Parlamentet af sagsøgerens klage over den afgørelse, hvorved det blev afslået at yde ham godtgørelse med 100% fra EF-institutionernes fælles sygesikringsordning af udgifterne til specialundervisning for hans datter i skoleåret 1986/1987, og, i sag T-74/89, om

* Processprog: fransk.

annullation af Europa-Parlamentets afvisning af 31. januar 1989 af sagsøgerens klage over afslaget på hans ansøgning om forhåndstilladelse vedrørende hans datters deltagelse i specialundervisning i skoleåret 1987/1988,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. García-Valdecasas, og dommerne R. Schintgen og C.P. Briët,

justitssekretær: referendar M. Fierstra,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 20. maj 1992,

afsagt følgende

Dom

Faktiske omstændigheder

- 1 Sagsøgeren er midlertidigt ansat i lønklasse A3 ved Europa-Parlamentet (herefter benævnt »Parlamentet«) og tilknyttet Den Socialistiske Gruppe i Bruxelles. I denne egenskab er han tilsluttet den fælles sygesikringsordning for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt »den fælles ordning«). Hans datter er som medforsikret dækket af samme ordning.
- 2 Sagsøgerens datter har i mange år modtaget specialundervisning, som hun har behov for på grund af skolevanskeligheder som følge af et angreb af meningitis som nyfødt. I begyndelsen gik hun på Europaskolen og American International School i Luxembourg. Fra januar 1981 til juli 1983 gik hun på British School i Bruxelles og senere — indtil udgangen af 1985 — på Sibford School i England, hvor hun ud

over den normale skoleundervisning modtog specialundervisning (»remedial teaching«). I slutningen af 1985 vendte hun tilbage til Bruxelles, hvor hun på ny gik på British School og ligeledes fik specialundervisning dér.

- 3 Fra 1981 til 1985 accepterede afregningskontoret i Luxembourg at betale 100% af udgifterne i forbindelse med specialundervisningen af sagsøgerens datter.
- 4 Ved skrivelse af 17. februar 1986 anmodede sagsøgeren om, at omkostningerne ved et særligt støtteprogram, der var tilrettelagt af British School for hans datter på grund af hendes særlige skoleproblemer, blev dækket af sygesikringen. Dette program, der skulle vare fra januar til juli 1986, omfattede ifølge ovennævnte skrivelse bl.a. »otte enetimer om ugen med psykologisk-pædagogisk behandling«.
- 5 Ved skrivelse af 23. maj 1986 meddelte vicekontorchefen for afregningskontoret i Bruxelles, til hvem sagsøgerens skrivelse var blevet oversendt til afgørelse, idet afregningskontoret i Luxembourg var uden chef, sagsøgeren følgende: »For så vidt angår det særlige støtteprogram, navnlig en ugentlig time med psykologisk-pædagogisk behandling, har jeg sat mig i forbindelse med vor rådgivende læge, som har taget kontakt med British School. Han er af den efter mit skøn rimelige opfattelse, at da det særlige program omfatter en del, der består i ekstraundervisning, og en del, der omfatter en særlig behandling, bør sygesikringen betale 50% af udgifterne.«
- 6 Ved afgørelse af 16. september 1986 tillagde ansættelsesmyndigheden i henhold til artikel 72, stk. 1, i vedtægten for tjenestemænd og øvrige ansatte i De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt »vedtægten«) sagsøgeren ret til godtgørelse med 100% i perioden fra den 1. september 1986 til den 31. august 1987 af lægeudgif-

terne i forbindelse med hans datters alvorlige sygdom. En lignende afgørelse var tidligere blevet truffet for perioderne fra den 1. september 1983 til den 31. august 1985 og fra den 1. september 1985 til den 31. august 1986.

- 7 Ved skrivelse af 17. november 1986 meddelte den nye chef for afregningskontoret i Luxembourg sagsøgeren som svar på et brev, der var sendt af sagsøgeren den 24. september 1986 til chefens forgænger, at hans anmodning om godtgørelse med 100% af udgifterne i forbindelse med det støtteprogram (»educational therapy«), som hans datter fulgte i skoleåret 1986/1987, var blevet forelagt institutionens rådgivende læge til udtalelse. Uden at ville foregribe resultaterne af denne forelæggelse understregede kontorchefen, at »udgifterne til særlige kurser, remedial teaching, individual educational therapy, eller som skyldes tvingende pædagogiske grunde i almindelighed, ligeledes er omfattet af vedtægtens artikel 67, stk. 3, og artikel 3 i bilag VII til vedtægten samt af budgetposten for ad hoc-udgifter til skolegang«.
- 8 Ved skrivelse af 9. marts 1987, som sagsøgeren modtog den 16. marts 1987, underrettede chefen for afregningskontoret i Luxembourg sagsøgeren om, at Lægerådet på et møde den 27. februar 1987 havde bekræftet, at udgifterne til den »educational therapy«, som sagsøgerens datter modtog i skoleåret 1986/1987, ville blive godtgjort med 50% som i det foregående år.
- 9 Den 5. juni 1987 indgav sagsøgeren klage til afregningskontoret over Lægerådets ovennævnte afgørelse af 27. februar 1987. Denne klage blev sendt tilbage til ham den 16. juni 1987 af afregningskontoret, idet dette ikke var kompetent, hvorefter sagsøgeren indsendte den til ansættelsesmyndigheden med skrivelse af 29. juni 1987, der registreredes den 8. juli 1987.
- 10 Denne klage blev afvist ved ansættelsesmyndighedens afgørelse af 4. februar 1988. Sag T-33/89 angår denne afgørelse.

- 11 I mellemtiden havde sagsøgeren den 18. oktober 1987 indgivet en ansøgning om forhåndstilladelse vedrørende det program for »educational therapy«, som hans datter skulle følge i skoleåret 1987/1988. Efter at have indhentet udtalelse fra den rådgivende læge meddelte afregningskontoret ved skrivelse af 28. marts 1988 sagsøgeren, at denne tilladelse ikke kunne gives. Afslaget begrundedes således:

»En gennemgang af sagen viser nu klart, at ansøgningen om forhåndstilladelse vedrører ekstraundervisning i matematik, og at undervisning af denne art ikke indgår i en medicinsk behandling, og der er således ikke grund til at give ret til godtgørelse for sådanne ydelser. Ydelser af denne art, der finder sted i en skoleinstitution og udføres af personer, som ikke udøver lægevirksomhed eller paramedicinsk virksomhed, er ikke dækket ifølge den fortolkningsbestemmelse, som blev vedtaget af administrationscheferne den 10. september 1987, og hvori det hedder, at 'de ydelser, der er omhandlet i bilagene til denne ordning, skal udføres af en eller flere personer, der ifølge lovgivningen er autoriseret til at udøve lægevirksomhed eller paramedicinsk virksomhed, eller af lægelige eller paramedicinske institutioner, som er autoriseret af de kompetente myndigheder'.«

- 12 Den 30. maj 1988 indgav sagsøgeren klage over afgørelsen fra afregningskontoret af 28. marts 1988. I overensstemmelse med artikel 16 i ordningen vedrørende sygesikring for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt »sygesikringsordningen«) blev klagen videresendt til Forvaltningskomitéen for Den Fælles Ordning, der stadfæstede afregningskontorets afgørelse ved udtalelse nr. 16/88 af 28. september 1988. Den 6. september 1988 afgav hovedkontoret for den fælles ordning ligeledes en udtalelse om afvisning. Ved afgørelse af 31. januar 1989 afviste ansættelsesmyndigheden klagen. Sag T-74/89 angår denne afgørelse.

Retsforhandlinger

- 13 Det er på den ovennævnte baggrund, at sagsøgeren ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 26. april 1988 anlagde den første sag, som blev registreret som sag 127/88. Den skriftlige forhandling foregik i sin helhed for Domstolen. På grundlag af den refererende dommers rapport anmodede Domstolen parterne til at besvare visse spørgsmål. Kun Parlamentet efterkom denne anmodning inden udløbet af den fastsatte frist.

- 14 Ved stævning indgivet til Domstolens Justitskontor den 14. marts 1989 anlagde sagsøgeren endnu en sag, der blev registreret som sag 84/89.

- 15 Ved skrivelse af 15. marts 1989 anmodede sagsøgeren om udsættelse af sag 127/88 og forening af denne med den nye sag. Den 7. april 1989 besluttede formanden for Domstolens Første Afdeling at udsætte sag 127/88, indtil afslutningen af den skriftlige forhandling i sag 84/89. Den skriftlige forhandling i denne sag foregik i sin helhed for Domstolen.

- 16 Ved kendelse af 15. november 1989 henviste Domstolen (Første Afdeling) i medfør af artikel 14 i Rådets afgørelse af 24. oktober 1988 om oprettelse af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans sagerne til Retten, ved hvilken de blev registreret som henholdsvis sag T-33/89 og sag T-74/89.

- 17 Efter anmodning fra sagsøgeren og efter at have opfordret sagsøgte til at fremsætte sine bemærkninger forenede Retten den 22. februar 1990 de to sager med henblik på den mundtlige forhandling og domsafsigelsen.

- 18 Ved kendelse af 12. juli 1990 bestemte Retten, at parterne skulle give personligt møde. De gav møde i retsmødet den 8. november 1990. På baggrund af dels indlæggene under den skriftlige forhandling, dels de oplysninger, der blev givet under parternes personlige fremmøde, fandt Retten det fornødent at indhente sagkyndige erklæringer og udmeldte ved kendelse af 1. juli 1991 en gruppe sagkyndige. Da de udmeldte sagkyndige ikke havde været i stand til at sætte sig i forbindelse med hinanden og fuldføre den opgave, der var pålagt dem af Retten, bestemte denne ved kendelse af 9. januar 1992, at dr. Marc Boel og Jack Gillman skulle afhøres som vidner. Vidneafhøringen fandt sted i retsmødet den 25. marts 1992.

- 19 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Fjerde Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling.
- 20 Den mundtlige forhandling fandt sted den 20. maj 1992. Parternes repræsentanter afgav mundtlige indlæg og besvarede spørgsmål fra Retten.

Parternes påstande

- 21 I sag T-33/89 har sagsøgeren nedlagt følgende påstande:

- Sagen antages til påkendelse som anlagt, idet den er anlagt inden for de foreskrevne frister.
- Den af formanden for Den Socialistiske Gruppe i Europa-Parlamentet den 4. februar 1988 truffne afgørelse, hvorved der nægtes sagsøgeren godtgørelse med 100% fra den fælles ordning af de udgifter til paramedicinsk specialundervisning, som sagsøgeren har afholdt for sin datter i perioden fra maj 1986 til august 1987, kendes ulovlig og annulleres.
- Det fastslås, at sagsøgeren i henhold til bestemmelserne i vedtægtens artikel 72 er berettiget til godtgørelse med 100% af de udgifter til lægebehandling og paramedicinsk behandling, som vedrører hans datters alvorlige sygdom, i forbindelse med den specialundervisning af paramedicinsk karakter, som hun har fulgt.
- Det fastslås, at sagsøgte skal godtgøre sagsøgeren den forskel på 50%, som ikke er betalt i den pågældende periode.
- Sagsøgte tilpligtes at betale sagsøgeren de ham skyldige beløb på grundlag af den nye beregningsmåde.
- Sagsøgte tilpligtes at betale sagens omkostninger.

22 Parlamentet har i samme sag nedlagt følgende påstande:

- Principalt afvisning.
- Subsidiært frifindelse.
- Sagsøgeren tilpligtes i begge tilfælde at betale sagens omkostninger.

23 I sag T-74/89 har sagsøgeren nedlagt følgende påstande:

- Sagen antages til påkendelse.
- Den udtrykkelige afgørelse truffet af Parlamentets ansættelsesmyndighed den 31. januar 1989 om afvisning af sagsøgerens klage af 30. maj 1988 og om afslag på forhåndstilladelse ifølge ansøgning af 18. oktober 1987 vedrørende det program for »educational therapy-remedial teaching«, som hans datter skulle følge, kendes ulovlig og annulleres.
- Det fastslås, at sagsøgeren i medfør af bestemmelserne i vedtægtens artikel 72, stk. 1, for perioden 1987/1988 er berettiget til godtgørelse med 100% af de udgifter til lægebehandling og paramedicinsk behandling, som har forbindelse med hans barns alvorlige sygdom.
- Sagsøgte tilpligtes at godtgøre sagsøgeren samtlige de udgifter, som han har haft i forbindelse med det program for »educational therapy-remedial teaching«, som hans datter har fulgt i perioden 1987/1988, med morarenter fra forfaldsdatoen for godtgørelserne til betaling sker.
- Denne sag forenes med sag T-33/89.

— Sagsøgte tilpligtes at betale sagens omkostninger.

24 Parlamentet har i sag T-74/89 nedlagt følgende påstande:

— Sagen afvises, idet den ikke har nogen genstand, efter at det er konstateret, at den anfægtede afgørelse henhører under afsnit IX eller subsidiært under afsnit VI i bilag I til sygesikringsordningen, mens den tredje og den fjerde påstand under sagen hører under afsnit IV i dette bilag.

— Subsidiært afvises disse påstande i medfør af vedtægtens artikel 91, stk. 2, idet de ikke har været genstand for en forudgående klage.

— Mere subsidiært afvises denne del af sagen, idet det fastslås, at Retten ikke er kompetent til at træde i administrationens sted og meddele den påbud.

— Sagen tages i øvrigt under påkendelse, men sagsøgte frifindes.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Formaliteten i sag T-33/89

Parternes argumenter

25 Parlamentet har gjort gældende, at sagen bør afvises. Det bemærker herved først, at det vel i medfør af artikel 20, stk. 3, i sygesikringsordningen er afregningskontoret, der modtager og afregner anmodninger om godtgørelse af udgifter, men understreger, at skrivelsen af 23. maj 1986 fra afregningskontoret i Bruxelles, hvorved sagsøgeren underrettedes om, at sygesikringen kun ville godtgøre 50% af udgifterne i forbindelse med den specialundervisning, som hans datter modtog på British

School, er den første akt, der indeholder et klagepunkt, og at klage skulle være indgivet til ansættelsesmyndigheden senest tre måneder efter, at sagsøgeren var blevet underrettet om denne skrivelse, hvilket ikke skete. For det andet bestrider Parlamentet først og fremmest, at den senere af sagsøgeren indgivne klage gyldigt kunne indgives over for skrivelsen af 9. marts 1987 fra chefen for afregningskontoret i Luxembourg, idet denne skrivelse var en opfølgning af en skrivelse af 17. november 1986, hvori samme myndighed dels havde stadfæstet den afgørelse, der var truffet for det foregående år, og dels havde givet meddelelse om forelæggelsen af sagen for den rådgivende læge vedrørende den afgørelse, der skulle træffes for det løbende år. Parlamentet tilføjer, at selv om det antoges, at klagen gyldigt kunne indgives over for denne skrivelse, som sagsøgeren erklærer at have modtaget den 16. marts 1987, er klagen under alle omstændigheder for sent indgivet, idet den først blev registreret den 8. juli 1987, dvs. efter udløbet af tremånedersfristen ifølge vedtægten. Den oprindeligt af sagsøgeren indgivne klage af 5. juni 1987, der blev sendt tilbage til ham den 16. juni 1987, var ikke forskriftsmæssigt indgivet, idet den var sendt til Den Sociale Tjeneste, og ikke til ansættelsesmyndigheden.

- 26 Sagsøgeren har for sit vedkommende først og fremmest gjort gældende, at skrivelser af 23. maj 1986 ikke indeholdt en afgørelse i vedtægtens artikel 90, stk. 2's forstand. Der er tale om en brevveksling mellem de administrative tjenester i en institution og en af dens tjenestemænd angående fastlæggelsen af hans individuelle rettigheder. Skrivelser af 23. maj 1986 må således betragtes som en administrativ oplysning i den forstand, der var tale om i Domstolens dom af 1. februar 1979 (sag 17/78, Deshormes mod Kommissionen, Sml. s. 189, præmis 23). For det andet har sagsøgeren anført, at når hans klage oprindeligt ved en fejltagelse blev sendt til Den Sociale Tjeneste, skete dette på grundlag af oplysninger, som han modtog fra den ansvarlige for denne tjeneste. Under retsmødet har sagsøgeren forklaret, at han havde indgivet klagen den 5. juni 1987 efter en telefonsamtale med chefen for Den Sociale Tjeneste, hvorunder han havde spurgt denne, hvorledes han skulle bære sig ad, og hvorunder denne havde sagt, at sagsøgeren skulle sende klagen til sin tjeneste til videre foranstaltning.

Retten's bemærkninger

- 27 Retten skal bemærke, at vedtægtens artikel 90, stk. 2, sammenholdt med dens artikel 91, hvortil der henvises i artikel 16 i sygesikringsordningen, og som i medfør af artikel 46 i ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i Fællesskaberne finder anvendelse på midlertidigt ansatte, gør det til en betingelse for antagelse til realitetsbehandling af sager i medfør af EØF-traktatens artikel 179, at den anfægtede akt indeholder et klagepunkt mod sagsøgeren. Som akter, der indeholder

et klagepunkt, kan alene betragtes sådanne, som direkte vedrører et bestemt retsforhold. Den blotte tilkendegivelse af, at der i fremtiden vil blive truffet en bestemt afgørelse, skaber hverken rettigheder eller dertil svarende forpligtelser for den eller de pågældende tjenestemænd. Det er i øvrigt fast retspraksis, at en akt, for at kunne betegnes som en akt, der indeholder et klagepunkt i vedtægtens artikel 90, stk. 2's forstand, skal være udtrykkeligt udstedt af ansættelsesmyndigheden (jf. bl.a. Domstolens dom af 20.11.1980, sag 806/79, Gerin mod Kommissionen, Sml. s. 3515, og ovennævnte dom i Deshormes-sagen).

28 I den foreliggende sag konstaterer Retten, at den skrivelse af 23. maj 1986, som Parlamentet påberåber sig til støtte for sin påstand om afvisning, blev sendt af afregningskontoret i Bruxelles til sagsøgeren i besvarelse af hans skrivelse af 17. februar 1986, der vedrørte godtgørelser af udgifter, som skulle afholdes i perioden fra januar til juli 1986, som ikke er omfattet af denne sag.

29 Skrivelsen af 23. maj 1986 omhandler i øvrigt den udtalelse, der var afgivet af den rådgivende læge, som fandt, at »da det særlige program omfatter en del, der består i ekstraundervisning, og en del, der omfatter en særlig behandling, bør sygesikringen betale 50% af udgifterne«. Underskriveren tilføjer, at denne opfattelse forekommer ham at være »rimelig«. Det fremgår således ikke på nogen måde af denne skrivelse, at der allerede er truffet en afgørelse vedrørende satsen for godtgørelse af udgifterne for skoleåret 1986/1987. Skrivelsen må tværtimod efter sin ordlyd forstås således, at der vil blive truffet en afgørelse under hensyntagen til den rådgivende læges udtalelse.

30 Den samme betragtning gælder den brevveksling, som senere fandt sted vedrørende de pågældende udgifter, efter at den nye chef for afregningskontoret i Luxembourg, i første omgang ved skrivelse af 17. november 1986, havde underrettet sagsøgeren om, at han havde anmodet den rådgivende læge om en udtalelse, hvorefter han i anden omgang ved skrivelse af 9. marts 1987 underrettede sagsøgeren om den afgørelse, der var truffet vedrørende hans ansøgning.

- 31 Det fremgår af samtlige disse betragtninger, at Parlamentets argument om, at skrivelsen af 23. maj 1986 fra afregningskontoret i Bruxelles i denne sag var den første akt, der indeholdt et klagepunkt, og at der burde være klaget i anledning af denne senest tre måneder efter dens meddelelse, ikke er begrundet.
- 32 Heraf følger ligeledes, at den første akt, der har karakter af en afgørelse i vedtægtsens artikel 90, stk. 2's forstand vedrørende godtgørelsen af udgifterne for skoleåret 1986/1987 — den periode, som denne sag vedrører — er skrivelsen af 9. marts 1987 fra chefen for afregningskontoret i Luxembourg. Sagsøgeren har, på dette punkt uimodsagt af sagsøgte, forklaret, at han modtog denne den 16. marts 1987. I medfør af vedtægtsens artikel 90, stk. 2, løber tremånedersfristen for indgivelse af klage til ansættelsesmyndigheden fra den dag, hvor afgørelsen meddeles modtageren. Efter fast retspraksis er manglende overholdelse af fristerne ifølge denne bestemmelse dog ikke til hinder for, at en klage eller et søgsmål kan behandles eller tages under påkendelse, når sagsøgeren har været i undskyldelig vildfarelse (jf. Domstolens dom af 18.10.1977, sag 25/68, Schertzer mod Parlamentet, Sml. s. 1729, og af 5.4.1979, sag 117/78, Orlandi mod Kommissionen, Sml. s. 1613, samt Rettens dom af 29.5.1991, sag T-12/90, Bayer mod Kommissionen, Sml. II, s. 219).
- 33 Efter Rettens opfattelse er der grund til indledningsvis at erindre om rækkevidden af begrebet undskyldelig vildfarelse, som i undtagelsestilfælde kan medføre, at søgsmålsfristen bevares.
- 34 For så vidt angår søgsmålsfristerne, der efter fast retspraksis hverken kan fraviges af parterne eller af domsmyndigheden, idet de er ufravigelige (jf. f.eks. Rettens dom af 25.9.1991, sag T-54/90, Lacroix mod Kommissionen, Sml. II, s. 749, præmis 24, og af 17.10.1991, sag T-129/89, Offermann mod Parlamentet, Sml. II, s. 855, præmis 31), bemærkes, at begrebet undskyldelig vildfarelse må fortolkes indskrænkende og kun kan angå ekstraordinære omstændigheder, f.eks. hvor den pågældende institution har udvist en adfærd, der i sig selv eller i afgørende omfang har været egnet til at fremkalde en undskyldelig vildfarelse hos en retsundergIVEN, der har handlet i god tro og med den omhu, som kræves af en normalt påpasselig person. I dette tilfælde bør administrationen nemlig ikke kunne påberåbe sig sin egen

tilsidesættelse af principperne om retssikkerhed og beskyttelse af den berettigede forventning, som gav anledning til sagsøgerens vildfarelse (jf. Rettens ovennævnte dom i sagen Bayer mod Kommissionen).

- 35 I det foreliggende tilfælde angav sagsøgeren allerede i den klage, som han indgav til ansættelsesmyndigheden den 29. juni 1987, at han den 5. juni 1987 havde indgivet en klage til Parlamentets Sociale Tjeneste på grundlag af oplysninger, han havde modtaget fra denne. I retsmødet har sagsøgeren forklaret, at han havde sendt sin første klage til Den Sociale Tjeneste efter en telefonsamtale med chefen for denne vedrørende den fremgangsmåde, han skulle følge, og at sidstnævnte havde sagt, at han skulle sende klagen til Den Sociale Tjeneste til videre foranstaltning. Denne tjeneste videresendte imidlertid ikke klagen til den kompetente tjenestegren, men returnerede den blot til sagsøgeren. Da denne erfarede, at det ikke var Den Sociale Tjeneste, men ansættelsesmyndigheden, der var kompetent til at tage stilling til klagen, indgav han denne til ansættelsesmyndigheden med skrivelse af 29. juni 1987, der registreredes den 8. juli 1987.
- 36 På baggrund af sagsøgerens forklaring, som ikke er bestridt af sagsøgte, finder Retten, at sagsøgerens vildfarelse med hensyn til, hvilken myndighed der var kompetent til at tage stilling til hans klage, er undskyldelig, hvorfor hans søgsmålsadgang er blevet bevaret som følge af hans første klage, der blev indgivet inden for den vedtægtsmæssige frist på tre måneder.
- 37 Herefter kan sagsøgtes påstand om afvisning ikke tages til følge.

Realiteten

Sag T-33/89

- 38 Retten finder, at der i den argumentation, som sagsøgeren har påberåbt sig til støtte for sine påstande under sagen, i det væsentlige er tale om fire anbringender. Det første angår tilsidesættelse af vedtægtens artikel 72, stk. 1, det andet vedrører manglende hjemmel for den anfægtede afgørelse, tillige med åbenbar vildfarelse, magtfordrejning og inkompetence hos den, der traf afgørelsen, det tredje angår

overtrædelse af vedtægtens artikel 72, stk. 3, og det fjerde bygger på tilsidesættelse af omsorgspligten.

Anbringendet om tilsidesættelse af vedtægtens artikel 72, stk. 1

Parternes argumenter

- 39 Sagsøgeren har anført, at ansættelsesmyndigheden siden 1983 bestandig har anerkendt, at den sygdom, hans datter lider af, er en alvorlig sygdom i den forstand, der er tale om i vedtægtens artikel 72, stk. 1, og afsnit IV i bilag I til sygesikringsordningen. Han har understreget, at ansættelsesmyndigheden for perioden fra den 1. september 1983 til den 31. august 1986 ydede ham godtgørelse med 100% af de udgifter til lægebehandling, som vedrører denne sygdom, og som efter hans opfattelse omfatter udgifterne til specialundervisning af psykologisk-pædagogisk karakter som den, der gives af forskellige psykologer og speciallærere ved Sibford School og British School i Bruxelles. Den lægelige eller i det mindste paramedicinske karakter af denne specialundervisning er godtgjort ved adskillige lægeerklæringer, der er fremlagt som bilag til stævningen. Sagsøgeren fremhæver, at det særlige program for »remedical teaching« vel indeholder forskellige behandlinger, som er fordelt på forskellige specialkurser, men dog som helhed indgår i en samlet terapi, som har til formål at forbedre hans datters helbredstilstand.
- 40 Parlamentet har først og fremmest anført, at EF-domsmyndighedens prøvelse efter fast praksis (jf. f.eks. Domstolens dom af 19.1.1988, sag 2/87, Biedermann mod Revisionsretten, Sml. s. 143) ikke omfatter rent lægelige vurderinger, men alene spørgsmål om de kompetente organers forskriftsmæssige virksomhed. Parlamentet har endvidere anført, at selv om ansættelsesmyndigheden for perioden fra den 1. september 1983 til 31. august 1986 godtgjorde sagsøgeren de udgifter til lægebehandling, som vedrørte hans datters alvorlige sygdom, og selv om afregningskontoret i Luxembourg har betalt disse udgifter til lægebehandling med 100%, betyder disse afgørelser ingenlunde, at de har påtaget sig at betale udgifter til andet end lægebehandling, som f.eks. udgifter til specialundervisning. Svaret på spørgsmålet om, hvorvidt den specialundervisning, som sagsøgerens datter har modtaget, er af lægelig karakter, er et anliggende, som alene henhører under lægerne, der er enekompetente på området.

- 41 Efter Parlamentets opfattelse kan der alene tales om udgifter til lægebehandling, når det drejer sig om en behandling, hvis indhold er af lægelig karakter. At en behandling har lægelig karakter, godtgøres ved, at behandlingen enten kræver direkte medvirken af en person med medicinsk faguddannelse, eller at den udføres på en klinik eller institution, som er godkendt på lægeligt niveau. Der er her tale om helt objektive kriterier, som den specialundervisning, der fulgtes af sagsøgerens datter, ikke opfyldte.

Rettens bemærkninger

- 42 Retten erindrer om, at det i vedtægtens artikel 72, stk. 1, hedder:

»I sygdomstilfælde garanteres der tjenestemanden ... hans børn ... godtgørelse af udgifter på indtil 80% ... [denne sats] forhøjes til 100% i tilfælde af tuberkulose, polio, kræft, sindssygdom og andre sygdomme, der af ansættelsesmyndigheden anses for at være af lige så alvorlig karakter, samt for forebyggende undersøgelser og ved fødsler ...«

I denne forbindelse hedder det i afsnit IV, »Særtilfælde«, i sygesikringsordningens bilag I, »Regler for godtgørelse af udgifter som følge af sygdom«:

»I tilfælde af tuberkulose, polio, kræft, sindssygdom og andre sygdomme, der af ansættelsesmyndigheden anses for at være af lige så alvorlig karakter, godtgøres udgifter med 100%.

...

Ansættelsesmyndigheden eller det kompetente afregningskontor, dersom det er udpeget hertil af den nævnte myndighed, træffer afgørelse efter udtalelse fra dettes kontors rådgivende læge på grundlag af de almindelige kriterier, som er fastlagt af Lægerådet.«

- 43 Indledningsvis bemærker Retten, at det er ubestridt mellem parterne, at ansættelsesmyndigheden den 16. september 1986 på grundlag af artikel 72 i vedtægten og afsnit IV i bilag I til sygesikringsordningen traf en afgørelse, hvorved der blev ydet sagsøgeren godtgørelse med 100% af udgifterne som følge af hans datters alvorlige sygdom for perioden fra den 1. september 1986 til den 31. august 1987.
- 44 Før behandlingen af sagsøgerens klagepunkt bemærkes, at den i vedtægten hjemlede klage- og søgsmålsordning i princippet kun kan benyttes på dette område med henblik på udøvelse af en kontrol, som er begrænset til at vedrøre spørgsmål om de lægelige instansers forskriftsmæssige sammensætning og virksomhed, idet EF-domstolens prøvelsesret ikke omfatter rent lægelige vurderinger, der skal betragtes som endelige, når de er gennemført forskriftsmæssigt (jf. Domstolens ovennævnte dom i sagen Biedermann mod Revisionsretten, og Rettens dom af 12.7.1990, sag T-154/89, Vidrányi mod Kommissionen, Sml. II, s. 445).
- 45 Det skal dernæst undersøges, om afregningskontoret efter at have forelagt sagen for institutionens rådgivende læge lovligt kunne træffe den afgørelse, at udgifterne i forbindelse med programmet for »remedial teaching«, som blev fulgt af sagsøgerens datter i British School i Bruxelles, i betragtning af dette programs forskellige bestanddele kun for halvdelens vedkommende kunne betragtes som udgifter som følge af sygdom.
- 46 For så vidt angår det program for »remedial teaching«, som sagsøgerens datter fulgte i skoleåret 1986/1987 (og skoleåret 1987/1988) i British School, har Jack Gillman, der er »educational psychologist« ved British School, som vidne for Retten besvaret de spørgsmål, der blev stillet ham, på følgende måde:

— For så vidt angår programmets indhold:

»De fag, som indgik i 'remedial teaching programme' var: geografi, biologi, human biologi, fysiologi, husholdningslære og ernæring. Matematik var et af de fag, som

indgik i 'remedial teaching programme'. [Sagsøgerens datter] har fortsat fulgt undervisningen i sin klasse i husholdningslære, historie og engelsk.«

— For så vidt angår de personer, som varetog dette program:

»To lærere var beskæftiget med undervisningen af [sagsøgerens datter]. De to lærere har læreruddannelse, men ingen lægelige kvalifikationer. [Den første lærer] er lærer i matematik. [Han] har ikke særlige lægelige kvalifikationer. Den anden lærer har afgangseksamen fra London University i zoologi og botanik, han har ligeledes et eksamensbevis i undervisning, men ingen medicinsk uddannelse. De er lærere.«

— For så vidt angår de tilsynsførende med programmet:

»Jeg har en universitetseksamen i psykologi. De to lærere er beskæftiget [ved British School] med [sagsøgerens datter] under mit tilsyn. Programmet var væsentligst tilrettelagt af de to lærere under mit tilsyn. Jeg havde ingen forbindelse med udenforstående med henblik på udviklingen af dette særlige program, og det blev således ikke overvåget af nogen læge. [Dr. Boel var ikke i forbindelse] med mig.«

47 Dr. Marc Boel, der er børneneurolog og lektor ved universitetet i Louvain, har ligeledes som vidne besvaret Rettens spørgsmål. For så vidt angår de ansvarlige for programmet:

»Jeg har ikke aflagt besøg på British School. Gillman er selv ansvarlig for de elever, som er optaget hos ham. Jeg har ingen adgang til at gå ind fagligt i hans skole. Jeg kan ikke blande mig i hans program. Jeg kender ikke reglerne for British School i Bruxelles.«

- 48 Det fremgår af disse forklaringer, at sagsøgerens datter i British School fulgte et program for »remedial teaching«, der alene var iværksat under tilsyn af en »educational psychologist«, der var tilknyttet denne skole, at de benyttede undervisningsmetoder var særligt udformet for at hjælpe hans datter med at overvinde bestemte vanskeligheder, og at den specialundervisning, hun modtog, varetoges af to ikke lægeuddannede personer.
- 49 Under disse omstændigheder finder Retten, at det pågældende program, da det ikke var tilrettelagt og heller ikke gennemførtes af personer med autorisation til at udføre lægegering eller paramedicinsk virksomhed eller af en behørigt godkendt lægelig eller paramedicinsk institution, ikke i sig selv har lægelig eller paramedicinsk karakter. Det følger heraf, at afregningskontoret uden at handle i strid med vedtægtens artikel 72, stk. 1, kunne nægte godtgørelse med 100% af udgifterne til dette program.
- 50 Som følge heraf må det første anbringende forkastes.

Anbringendet om manglende hjemmel for den anfægtede afgørelse, om åbenbar vildfarelse, om magtfordrejning, samt om, at udstederen af den anfægtede afgørelse var inkompetent

Parternes argumenter

- 51 Med sit andet anbringende har sagsøgeren først og fremmest gjort gældende, at afgørelsen af 9. marts 1987 mangler hjemmel, idet der i vedtægtens bestemmelser kun omhandles godtgørelsessatser på 80, 85, 90 og 100%, men ingen godtgørelsessats på 50%. For det andet har han gjort gældende, at afgørelsen er behæftet med en åbenbar faktisk og retlig mangel, idet den er truffet på grundlag af en enkelt lægeerklæring og under fuldstændigt ukendskab til hans datters særlige tilfælde og i strid med andre enstemmige erklæringer fra speciallæger og således er udtryk for et åbenbart magtmisbrug. For det tredje gør han gældende, at afregningskontoret i Bruxelles, hvortil sagen var oversendt, fordi chefstillingen ved afregningskontoret i Luxembourg var ubesat, ikke var kompetent til at tage stilling i sagen.

- 52 Parlamentet bestrider ikke, at bestemmelserne i vedtægten ikke omfatter godtgørelse med 50%, men bemærker, at afgørelsen er baseret på den rådgivende læges udtalelse, hvori det hedder, at »da det særlige program omfatter en del, der består i ekstraundervisning, og en del, der omfatter en særlig behandling, bør sygesikringen betale 50% af udgifterne«. Parlamentet gør endvidere gældende, at vedtægten ikke for så vidt angår godtgørelse af udgifter som følge af sygdom indeholder nogen forskrift om konsultation af speciallæger, og at den omstændighed, at afgørelsen måske er truffet i modstrid med udtalelser fra sådanne læger, er uden betydning. Parlamentet tilføjer, at den omstændighed, at anmodninger om godtgørelse fra tjenestemændene ved Parlamentet principielt behandles af afregningskontoret i Luxembourg, på ingen måde indebærer, at afregningskontoret i Bruxelles er inkompetent til at tage stilling hertil. I det foreliggende tilfælde skete dette, fordi der ikke på daværende tidspunkt var nogen chef i Luxembourg med underskriftsbeføjelse som følge af den tidligere kontorchefts afgang.

Rettens bemærkninger

- 53 Retten bemærker først og fremmest, at der ved ansættelsesmyndighedens afgørelse af den 16. september 1986 for perioden fra den 1. september 1986 til den 31. august 1987, dvs. svarende til skoleåret 1986/1987, er tillagt sagsøgeren godtgørelse med 100% af udgifterne som følge af hans datters alvorlige sygdom. Afgørelsen af 9. marts 1987, hvorved afregningskontoret i Luxembourg giver tilsagn om godtgørelse med 50% af udgifterne til programmet for »educational therapy«, er en foranstaltning til gennemførelse af den principielle afgørelse af 16. september 1986. Som Parlamentet med rette har bemærket, indebærer denne første afgørelse af 16. september 1986 på ingen måde, at administrationen ville godtgøre udgifter, der ikke var en følge af sygdom, hvilket under alle omstændigheder ville være i strid med vedtægtens artikel 72. Ved afregningskontorets afgørelse af 9. marts 1987 fastsættes det i virkeligheden, i hvilket omfang de samlede udgifter til programmet for »remedial teaching« skal betragtes som udgifter som følge af sygdom og dermed er omfattet af de sygdomsrisici, som er dækket efter vedtægtens bestemmelser. I dette omfang, som er fastlagt af administrationen til 50%, godtgøres disse udgifter fuldt ud i overensstemmelse med den principielle afgørelse af 16. september 1986. Det følger heraf, at sagsøgerens argument, hvorefter der ikke i nogen bestemmelse i vedtægten hjemles en godtgørelse med 50%, er uden grundlag.
- 54 Hvad angår det andet af sagsøgeren fremførte argument, hvorefter afgørelsen af 9. marts 1987 er behæftet med en åbenbar faktisk og retlig vildfarelse, idet den

hævdes at være truffet uden kendskab til enstemmige udtalelser fra speciallæger med kendskab til netop sagsøgerens datters tilfælde, bemærker Retten først og fremmest (jf. præmis 43 og 53 ovenfor), at ansættelsesmyndigheden ved sin afgørelse af 16. september 1986 anerkendte, at den sygdom, sagsøgerens datter lider af, er en alvorlig sygdom i vedtægtens artikel 72, stk. 1's forstand. For så vidt sagsøgeren bebrejder Parlamentet, at det ikke har taget disse udtalelser i betragtning, da det traf afgørelsen om kun at anerkende udgifterne ved programmet for »remedial teaching« som udgifter som følge af sygdom for 50%’s vedkommende, finder Retten ikke, at han har grundlag herfor, idet de gældende bestemmelser i vedtægten ikke foreskriver konsultation af eksterne speciallæger. Det skal desuden bemærkes, at afregningskontoret indhentede en udtalelse fra Lægerådet, som var underrettet om samtlige de særlige forhold i det foreliggende tilfælde. I øvrigt er der grund til at erindre om, at begrebet magtmisbrug eller magtfordrejning har en klart afgrænset betydning, idet der herved forstås, at en administrativ myndighed under udøvelsen af sine beføjelser forfølger et andet mål end det, hvortil beføjelserne blev givet (jf. Domstolens dom af 4.2.1982, sag 817/79, Buyl mod Kommissionen, Sml. s. 245). Efter fast retspraksis er en afgørelse kun behæftet med magtfordrejning, når det på grund af objektive og samstemmende indicier må antages, at den er truffet til forfølgelse af andre formål end dem, der er angivet (jf. f.eks. Domstolens dom af 21.6.1984, sag 69/83, Lux mod Revisionsretten, Sml. s. 2447). Da sagsøgeren ikke har fremført sådanne indicier, findes han ikke i det foreliggende tilfælde at have godtgjort magtmisbrug, og hans argument herom må derfor forkastes.

- 55 Hvad angår sagsøgerens tredje argument, der vedrører manglende kompetence hos afregningskontoret i Bruxelles, erindrer Retten om, at det i artikel 20 i sygesikringsordningen hedder, at »afregningskontorerne oprettes eller nedlægges af Kommissionen, hvor denne især af hensyn til tjenestemændenes ansættelsessted skønner det nødvendigt«, og at »hvert afregningskontor har til opgave at modtage og afregne anmodninger om godtgørelse af udgifter, som indgives af de tilsluttede, som er registrerede under dette kontor, samt til at foretage betalingerne heraf«. Denne artikel har således til formål at muliggøre en pragmatisk og effektiv afregning af anmodninger om godtgørelse inden for den fælles ordning. Fordelingen af anmodningerne mellem de forskellige afregningskontorer er af rent geografisk karakter og indebærer ikke nogen fordeling af forskellige beføjelser eller forskellige opgaver. Under disse omstændigheder og under hensyn til de af sagsøgte afgivne forklaringer, som ikke er bestridt af sagsøgeren, kan der ikke rejses nogen indvending mod, at sagsøgerens anmodning i første omgang blev oversendt til afregningskontoret i Bruxelles for at undgå afbrydelse i behandlingen af anmodningerne om godtgørelse. Som følge heraf må sagsøgerens argument forkastes.

- 56 Det følger af det anførte, at sagsøgerens andet anbringende er uden grundlag og som følge heraf må forkastes.

Anbringendet om tilsidesættelse af vedtægtens artikel 72, stk. 3

Parternes argumenter

- 57 Med sit tredje anbringende har sagsøgeren gjort gældende, at han har ret til en særlig godtgørelse i medfør af vedtægtens artikel 72, stk. 3. Han har anført, at betingelserne ifølge vedtægtens artikel 72, stk. 3, og artikel 8, stk. 2, i sygesikringsordningen er opfyldt. Han gør gældende, at skolepengene ved British School i Bruxelles androg 325 000 BFR for skoleåret 1986/1987, mens det tillæg, han modtog for samme periode, androg 140 000 BFR. Yderligere kostede programmet for »remedial teaching« 112 200 BFR for året 1986/1987. Halvdelen af denne yderligere udgift androg 56 100 BFR, og sagsøgeren har således selv båret samlede udgifter med 241 100 BFR om året, hvilket vil sige et beløb på over halvdelen af hans grundløn.
- 58 Parlamentet har anført, at sagsøgeren ikke har indgivet nogen ansøgning om særlig godtgørelse i medfør af artikel 8, stk. 2, i sygesikringsordningen, og at han derfor ikke kan bebrejde ansættelsesmyndigheden, at denne ikke har ydet ham en sådan godtgørelse. Subsidiært bestrider Parlamentet den af sagsøgeren fremlagte beregning. Vedtægtens artikel 72, stk. 3, omhandler kun udgifter, der kan godtgøres i medfør af artikel 72. Det følger heraf, at skolepengene ved British School ikke kan indgå i beregningerne. De 56 100 BFR i udgifter i forbindelse med programmet for »remedial teaching«, der er betalt af sagsøgeren, overstiger således ikke halvdelen af hans månedlige grundløn.

Rettens bemærkninger

- 59 Retten bemærker, at ifølge sygesikringsordningens artikel 8, stk. 2, således som denne bestemmelse var affattet på tidspunktet for de her omhandlede begivenheder, skulle den administrative procedure vedrørende den særlige godtgørelse, der er

omhandlet i vedtægtens artikel 72, stk. 3, iværksættes af den tjenestemand, der ønskede at opnå denne godtgørelse.

60 Under disse omstændigheder skal det først og fremmest undersøges, om sagsøgeren har indgivet ansøgning om særlig godtgørelse i medfør af vedtægtens artikel 72, stk. 3, som foreskrevet i artikel 8 i sygesikringsordningen. I denne henseende konstaterer Retten, at sagsøgeren ikke har ført bevis for, at han har indgivet en sådan ansøgning.

61 Det følger heraf, at sagsøgeren, da han ikke har indgivet den forudgående ansøgning, der er omhandlet i artikel 8 i sygesikringsordningen, ikke under denne sag kan gøre gældende, at vedtægtens artikel 72, stk. 3, er tilsidesat.

Anbringendet om tilsidesættelse af omsorgsplikten

Parternes argumenter

62 I stævningen har sagsøgeren som sit fjerde anbringende gjort gældende, at der foreligger en klar og åbenbar tilsidesættelse af ansættelsesmyndighedens omsorgspligt i forhold til ham. I replikken har han nærmere angivet, at han i sin klage havde givet en detaljeret redegørelse for omfanget af den skade, han havde lidt som følge af administrationens beslutning om kun at godtgøre udgifterne ved programmet for »remedial teaching« med 50%, og at han ligeledes havde reageret på administrationens argument om »budgetposten for ad hoc-udgifter til skolegang«. Han er af den opfattelse, at den i vedtægtens artikel 24 omhandlede bistands- og omsorgspligt forpligter institutionen til at godtgøre ham samtlige de udgifter til lægebehandling og paramedicinsk behandling, han har afholdt.

63 Parlamentet har i svarskriftet anført, at sagsøgeren ikke på nogen måde har underbygget dette anbringende, og har endvidere i duplikken anført, at de eventuelle anbringender, som sagsøgeren fremfører imod en akt, der indeholder et klagepunkt, skal have forbindelse med denne akt. For det år, der er omhandlet i den akt, der indeholder et klagepunkt (1986/1987), er henvisningen til ad hoc-bevillingen for 1987/1988 uden betydning, og den af sagsøgeren rejste indvending mangler derfor grundlag.

Rettens bemærkninger

- 64 Retten bemærker, at stævningen ifølge artikel 19, stk. 1, i protokollen vedrørende EØF-statutten for Domstolen, der finder anvendelse på Retten i medfør af artikel 46, stk. 1, i denne statut, samt ifølge artikel 38, stk. 1, i Domstolens procesreglement, som var gældende under den skriftlige forhandling, som foregik for Domstolen, skal indeholde en kort fremstilling af søgsmålsgrundene. Dette betyder, at der i stævningen skal redegøres for den søgsmålsgrund, på hvilken sagen bygger, således at en abstrakt omtale af den ikke opfylder kravene ifølge statuten og procesreglementet (jf. Domstolens dom af 15.12.1961, forenede sager 19/60, 21/60, 2/61 og 3/61, Fives Lille Cail m.fl. mod Den Høje Myndighed, Sml. 1954-1964, s. 269, org. ref.: Rec. s. 559, på s. 588, og af 5.3.1991, sag C-330/88, Grifoni mod EKSF, Sml. I, s. 1045, på s. 1067, samt Rettens dom af 18.11.1992, sag T-16/91, Rendo m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2417). Som følge heraf kan den blotte henvisning til tilsidesættelse af omsorgspligten i medfør af vedtægtens artikel 24, således som denne henvisning er formuleret i stævningen, uden nærmere angivelser vedrørende den pligt, som påstås tilsidesat, ikke betragtes som tilstrækkelig.
- 65 Sagsøgeren har ganske vist i replikken angivet, at han bebrejder Parlamentet at have nægtet ham godtgørelse med 100% af udgifterne i forbindelse med det program for »remedial teaching«, som hans datter fulgte, og at han har lidt tab som følge af dette afslag, men det fremgår af artikel 42, stk. 2, i Domstolens procesreglement, at nye anbringender ikke må fremsættes under sagens behandling. Da det først var på replikstadiet, at sagsøgeren nærmere redegjorde for dette anbringende, må det afvises som værende for sent fremsat.

Sag T-74/89

Spørgsmålet om antagelse til påkendelse af sagsøgerens påstand om, at Retten fastslår hans ret til godtgørelse med 100% af de lægelige og paramedicinske udgifter, der vedrører hans barns alvorlige sygdom, og af påstanden om, at Retten fastslår hans ret til godtgørelse af samtlige udgifter i forbindelse med programmet for »remedial teaching«, som hans datter følger

Parternes argumenter

- 66 Parlamentet finder, at sagsøgerens påstand om, at Retten i medfør af vedtægtens artikel 72, stk. 1, fastslår hans ret til godtgørelse med 100% for 1987/1988 af de

lægelige og paramedicinske udgifter, der vedrører hans barns alvorlige sygdom, og påstanden om, at Retten fastslår hans ret til godtgørelse af samtlige udgifter i forbindelse med programmet for »remedical teaching«, som hans datter fulgte i 1987/1988, med tillæg af morarenter fra forfaldstidspunktet for godtgørelserne og indtil betaling sker, er uden genstand.

- 67 I denne forbindelse gør Parlamentet gældende, at sagen angår den af afregningskontoret truffene afgørelse om afslag på den anmodning om forhåndstilladelse, som sagsøgeren havde indgivet den 18. oktober 1987, vedrørende det program for »remedical teaching«, hans datter skulle følge i året 1987/1988. Parlamentet bemærker, at denne anmodning henhørte under bestemmelserne i afsnit IX, subsidiært afsnit XV i bilag I til sygesikringsordningen, mens de under denne sag nedlagte påstande falder ind under afsnit IV i bilag I til sygesikringsordningen. Parlamentet slutter heraf, at sagen for så vidt har en anden genstand end den, der er omhandlet i den anfægtede akt, og at der ikke forinden er indgivet klage.
- 68 Endvidere har Parlamentet anført, at Retten ikke under nogen omstændigheder kan sætte sin egen afgørelse i stedet for administrationens og ej heller give denne påbud inden for rammerne af sin legalitetskontrol i medfør af vedtægtens artikel 91 (jf. Domstolens dom af 27.4.1989, sag 192/88, Turner mod Kommissionen, Sml. s. 1017).
- 69 Sagsøgeren finder det godtgjort, at han hele tiden har støttet sit søgsmål på vedtægtens artikel 72. Han gør gældende, at udgifterne ved programmet for »remedical teaching« skal betragtes som en helhed og som udgifter som følge af sygdom og derfor skal godtgøres med 100% på samme måde som andre udgifter som følge af sygdomme, der af ansættelsesmyndigheden er anerkendt som alvorlige. Han er af den opfattelse, at sagen i det hele kan tages under påkendelse.

Rettens bemærkninger

- 70 Med de her omhandlede påstande anmoder sagsøgeren Retten om forskellige principklæringer, som i realiteten tilsigter anerkendelse af hans ret til godtgørelse med 100% af udgifterne til det program for »remedial teaching«, som hans datter fulgte, og han søger således allerede nu at få Retten til at give påbud til den myndighed, der skal opfylde den kommende dom i denne sag.
- 71 Det tilkommer imidlertid ikke Retten inden for rammerne af legalitetskontrollen at give fællesskabsmyndighederne påbud og ej heller at sætte sin afgørelse i stedet for disse myndigheders. Disse påstande må derfor afvises.

Realiteten

- 72 Til støtte for sine påstande i sag T-74/89 har sagsøgeren for det første gjort gældende, at den anfægtede afgørelse mangler hjemmel. For det andet finder han, at den er ulovligt begrundet. For det tredje hævder han, at den er behæftet med en mangel som følge af faktisk og retlig vildfarelse. For det fjerde påberåber han sig tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og for det femte tilsidesættelse af omsorgspligten.

— Anbringenderne om henholdsvis manglende hjemmel, ulovlig begrundelse og faktisk og retlig vildfarelse

Parternes argumenter

- 73 Med sit første anbringende gør sagsøgeren gældende, at den afgørelse, hvorved han fik afslag på enhver form for godtgørelse af udgifterne til det program for »remedial teaching«, som hans datter fulgte i året 1987/1988, er uden hjemmel og strider mod bestemmelserne i vedtægtens artikel 72, stk. 1, hvorefter der ydes godtgørelse med 100% til en tjenestemand, hans ægtefælle og personer, over for hvem han har forsørgerpligt, i tilfælde af sygdom, der anerkendes at være af lige så

alvorlig karakter som de øvrige sygdomme, der er nævnt i denne artikel. Sagsøgeren har henvist til, at der bestandigt i over fem år uden mindste forbehold er ydet ham godtgørelse med 100%, og finder derfor ikke, at nogen bestemmelse i vedtægten kan berettiggende den således totalt ændrede holdning.

- 74 Parlamentet bestrider ikke, at sagsøgeren i henhold til bestemmelserne i vedtægtens artikel 72, stk. 1, som nærmere er uddybet i afsnit IV i bilag I i sygesikringsordningen, har ret til godtgørelse med 100%, men understreger, at denne godtgørelse alene kan vedrøre udgifter som følge af sygdom efter den fortolkning, som er anlagt af Forvaltningskomitéen for Den Fælles Ordning. Selv om de i denne sag omtvistede udgifter kunne betegnes som ikke omhandlede ydelser, jf. afsnit XV i bilag I, kan de dog kun godtgøres på de vilkår, som Forvaltningskomitéen fastsætter i det enkelte tilfælde. Endvidere understreger Parlamentet, at muligheden for, at der ydes godtgørelse af ikke omhandlede ydelser, ikke på nogen måde indebærer en forpligtelse hertil. Under henvisning til Domstolens tidligere nævnte dom i sagen Buyl mod Kommissionen erindrer Parlamentet om, at enhver afgørelse om godtgørelse træffes på grundlag af de konkrete omstændigheder i den enkelte sag, og at den tidligere i denne sag fulgte praksis ikke kan binde administrationen, for så vidt som denne ikke i forhold til sagsøgeren har påtaget sig nogen forpligtelse til at bibeholde en bestemt sats for sin støtte.
- 75 I duplikken har Parlamentet tilføjet, at godtgørelsen med 100% i årene 1983/1984 og 1984/1985 af udgifterne til den specialundervisning, som sagsøgerens datter fulgte, vedrørte undervisning på Sibford School, en institution, der er kendt for støtteforanstaltninger for børn, der har vanskeligheder i skolen, især på grund af ordblindhed. Da afregningskontoret fra 1985/1986 nægtede at godtgøre omkostningerne til specialundervisning med 100%, blev denne givet på British School i Bruxelles. På grundlag af dokumenterne fra hver af disse skoler fandt afregningskontoret ikke, at British School — i modsætning til Sibford School — var et specialinstitut.
- 76 Med sit andet anbringende gør sagsøgeren gældende, at afgørelsen er ulovligt begrundet, idet godtgørelsen nægtes på grund af, at de pågældende udgifter

vedrørte specialundervisning i matematik. Ifølge sagsøgeren burde den berørte myndighed have udtalt sig om, hvorvidt hans datters sygdom falder ind under kategorien »andre sygdomme, der anerkendes at være af lige så alvorlig karakter«, og som giver ret til godtgørelse med 100%. Sagsøgeren, der understreger, at administrationen ikke har taget hensyn til de udførlige forklaringer, som er afgivet af lederen af British School i Bruxelles, finder, at de i sagen omhandlede udgifter falder ind under kategorien udgifter som følge af sygdom eller udgifter til paramedicinsk behandling, hvilket sagsøgte selv tidligere havde anerkendt.

- 77 Parlamentet har anført, at sagen alene vedrører spørgsmålet om, hvorvidt de omtvistede udgifter er udgifter som følge af sygdom. Det finder ikke, at de i sagen omhandlede udgifter har været en følge af sygdom i sygesikringsordningens bilag I's forstand efter den fortolkning, som Forvaltningskomitéen har anlagt af dette begreb. På grundlag af otte dokumenter, herunder en attest fra dr. Judith Themen ved Sibford School, en redegørelse og en attest fra dr. Marc Boel, samt dokumenter, der er fremlagt af sagsøgeren selv, gør Parlamentet gældende, at den pågældende undervisning har været af teknisk og ikke lægelig karakter. I denne forbindelse tilføjer Parlamentet, at ydelser, der falder ind under begrebet udgifter som følge af sygdom, ifølge den fortolkningsbestemmelse, der er vedtaget af administrationscheferne den 10. september 1987 vedrørende dette begreb, »skal udføres af en eller flere personer, der ifølge lovgivningen er autoriseret til at udøve lægevirksomhed eller paramedicinsk virksomhed, eller af lægelige institutioner, der er forskriftsmæssigt godkendt af de kompetente myndigheder«. British School er imidlertid ikke nogen lægelig eller paramedicinsk institution, som er forskriftsmæssigt godkendt af de kompetente myndigheder, og det er ikke godtgjort ved de oplysninger, som er fremlagt af sagsøgeren, at den omtvistede behandling er udført af en eller flere personer, der ifølge lovgivningen er autoriseret til at udøve lægevirksomhed eller paramedicinsk virksomhed. Sagsøgte bemærker desuden, at de kvalifikationer, som de personer har, der har varetaget programmet for »remedial teaching«, ikke er omhandlet i Rådets direktiv 75/362/EØF af 16. juni 1975 om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser for læger omfattende foranstaltninger, som skal lette den faktiske udøvelse af retten til etablering og fri udveksling af tjenesteydelser (EFT L 167, s. 1).

- 78 Med sit tredje anbringende hævder sagsøgeren, at den anfægtede afgørelse klart er behæftet med en mangel som følge af faktisk og retlig vildfarelse, idet der i afgørelsen ses bort fra, at de personer, som beskæftiger sig med hans datter, alle med

undtagelse af fru P. er personer, der virker i lægeverdenen eller den paramedicinske verden, og at der i afgørelsen ikke tages hensyn til de lægeerklæringer, som sagsøgeren har fremlagt, og hvoraf det klart fremgår, at de fulgte behandlinger, nemlig den psykologiske behandling og »remedial teaching-educational therapy«, danner et uadskilleligt hele, der indgår i et samlet program for genoptræning. Den anfægtede afgørelse strider mod de talrige andre forslag om godtgørelse, der er stillet af bl.a. den rådgivende læge. Yderligere gør sagsøgeren gældende, at han ikke blev underrettet om Lægerådets udtalelse af 8. februar 1988, som bl.a. var grundlaget for Forvaltningskomitéens udtalelse af 28. september 1988, og at hans datter aldrig er blevet undersøgt af en rådgivende læge.

- 79 Parlamentet fastholder, at alle de i vedtægten foreskrevne procedurer vedrørende konsultationer og udtalelser er blevet overholdt, og at samtlige de involverede instanser har haft fuldt kendskab til sagen, herunder til de lægeerklæringer, der er afgivet af dr. Marc Boel, og til dokumentet vedrørende de erhvervsmæssige kvalifikationer hos det personale ved British School, som deltog i det særlige program for sagsøgerens datter.

Rettens bemærkninger

- 80 Retten bemærker, at det grundlæggende spørgsmål i forbindelse med disse tre anbringender i det væsentlige er, hvorvidt udgifterne ved det program for »remedial teaching«, som sagsøgerens datter fulgte i skoleåret 1987/1988 ved British School, er udgifter som følge af sygdom i medfør af vedtægtens artikel 72, stk. 1, og bilag I til sygesikringsordningen. Som følge heraf skal der tages stilling til dem under ét.

- 81 Da Retten har fundet, at det program for »remedial teaching«, som blev fulgt af sagsøgerens datter i British School i skoleåret 1986/1987, ikke var af lægelig eller paramedicinsk karakter (se præmis 49 ovenfor), og da sagsøgeren hverken har godtgjort eller påstået, at programmet for skoleåret 1987/1988 var tilrettelagt på anden måde, ses afgørelsen om ikke at anerkende udgifterne til dette program som udgifter, der er dækket af sygesikringsordningen i medfør af vedtægtens artikel 72, stk. 1, ikke at være behæftet med nogen retlig eller faktisk vildfarelse.

- 82 Med hensyn til afgørelsens lovlighed, for så vidt nægtelsen af godtgørelse med 100% af de pågældende udgifter siges at betegne et omslag i forhold til tidligere afgørelser, bemærker Retten, at det påhviler ansættelsesmyndigheden i forbindelse med hver enkelt anmodning om godtgørelse at fastslå, om betingelserne for godtgørelse ifølge vedtægtens artikel 72, stk. 1, er opfyldt på grundlag af de faktiske og retlige omstændigheder, som oplyses af den pågældende, uden at være bundet af en afgørelse, der tidligere er truffet på grundlag af andre eller mindre fuldstændige oplysninger.
- 83 Yderligere bemærker Retten, at administrationen ikke har givet sagsøgeren nogen bestemt garanti vedrørende den fremtidige godtgørelse af udgifterne til programmet for »remedial teaching«, og således ikke på nogen måde har givet sagsøgeren grundlag for at forvente, at en tidligere situation ville blive opretholdt, idet den i så henseende havde et frit skøn.
- 84 For så vidt angår sagsøgerens argument om, at han ikke blev underrettet om Lægerådets udtalelse af 8. februar 1988, der var et af de elementer, som blev taget i betragtning af Forvaltningskomitéen for Den Fælles Ordning i dens udtalelse nr. 16/88 af 28. september 1988, hvorved den stadfæstede den af afregningskontoret den 28. marts 1988 truffne afgørelse, bemærkes, at der ikke ifølge sygesikringsordningen, navnlig dens kapitel II, stilles krav om underretning af den pågældende om en eventuel udtalelse fra Lægerådet, der indhentes efter anmodning fra Forvaltningskomitéen. Retten bemærker, at sagsøgeren ikke har angivet, på hvilken måde den manglende underretning om denne udtalelse kan have påvirket hans retsstilling. I denne forbindelse bemærker Retten, at sagsøgeren har haft rig lejlighed til at gøre sine argumenter mod den anfægtede afgørelse gældende. Det følger heraf, at sagsøgerens argument må forkastes.
- 85 Hvad angår sagsøgerens klagepunkt mod sagsøgte i anledning af, at sidstnævnte ikke har ladet hans datter undersøge af institutionens rådgivende læge, skal Retten bemærke, at Parlamentet uimodsagt af sagsøgeren har bekræftet, at alle de involverede besluttende instanser har fået forelagt samtlige akter i sagen, herunder dr. Marc Boel's erklæring vedrørende sagsøgerens datter, samt et dokument, der

anfører de erhvervsmæssige kvalifikationer hos personalet ved British School, der deltog i specialprogrammet for sagsøgerens datter. Det følger heraf, at sagsøgte har truffet den anfægtede afgørelse med fuldt kendskab til sagsøgerens datters helbredstilstand såvel som til British School-personalets kvalifikationer. Sagsøgerens argument i denne henseende må derfor forkastes.

- 86 Det følger af det ovenfor anførte, at sagsøgerens første tre anbringender må forkastes.

— Anbringendet om tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning

Parternes argumenter

- 87 Som sit fjerde anbringende påberåber sagsøgeren sig en tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning. Han bebrejder Parlamentet, at dette ikke henlede hans opmærksomhed på fortolkningsbestemmelsen vedrørende begrebet udgifter som følge af sygdom, der blev vedtaget af administrationschefen den 10. september 1987, således at han kunne træffe de nødvendige foranstaltninger for at bevise, at de personer, der tog sig af hans barn, var autoriseret efter lovgivningen til at udøve lægegerning eller paramedicinsk virksomhed. Yderligere finder han, at de kompetente myndigheder burde have truffet passende foranstaltninger til godkendelse af British School. Ifølge sagsøgeren er sagsøgtes undladelse en tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, som enhver tjenestemand kan kræve overholdt af sin institution.

- 88 Parlamentet har bemærket, at oplysningerne vedrørende de lægelige eller paramedicinske kvalifikationer hos de personer, der tager sig af det særlige program, er blevet tilstillet den rådgivende læge og er taget i betragtning. Sagsøgte har endvidere anført, at alene en lægelig eller paramedicinsk institution kan blive godkendt, hvilket ikke er tilfældet med British School.

Rettens bemærkninger

- 89 Retten bemærker først og fremmest, at retten til at kræve beskyttelse af den berettigede forventning ifølge fast retspraksis omfatter enhver borger, der er i en situation, hvoraf det fremgår, at en administrativ myndighed i Fællesskabet har fremkaldt begrundede forhåbninger hos ham. Derimod kan ingen tjenestemand påberåbe sig en tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, medmindre han har fået ganske bestemte garantier fra administrationen (jf. bl.a. Rettens dom af 17.12.1992, sag T-20/91, Holtbecker mod Kommissionen, Sml II, s. 2599).
- 90 Retten bemærker endvidere, at de bestemmelser om fortolkningen af sygesikringsordningen, der er vedtaget af Forvaltningskomitéen og godkendt af administrationscheferne, er regler af offentlig karakter, hvorom tjenestemænd og øvrige ansatte i institutionerne er underrettet, og som er tilgængelige for dem.
- 91 Det følger heraf, at administrationen ved ikke at henlede sagsøgerens opmærksomhed på disse fortolkningsbestemmelser ikke har kunnet bibringe ham en berettiget forventning om, at ansættelsesmyndigheden ville godtgøre udgifterne ved det program for »remedial teaching«, som hans datter fulgte i skoleåret 1987/1988. Det forhold, at administrationen ikke har taget skridt til at godkende British School som en medicinsk eller paramedicinsk institution, kan heller ikke i sig selv anses for stridende mod det påberåbte princip.
- 92 Som følge heraf kan sagsøgerens anbringende om tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning ikke tages til følge.

— Anbringendet om tilsidesættelse af omsorgspligten

Parternes argumenter

- 93 Sagsøgeren har gjort gældende, at Parlamentet har tilsidesat sin omsorgspligt ved slet og ret at nægte at godtgøre hans udgifter, selv om den økonomiske byrde ved den specialundervisning, som hans datter følger, er meget tung. Han har forklaret, at udgifterne til specialundervisningen androg 198 000 BFR i skoleåret 1987/1988, og at de almindelige skolepenge til British School beløb sig til 341 000 BFR, mens hans grundløn i tiden fra juli til december 1987 var på 312 226 BFR og på 326 697 BFR i tiden fra januar til juni 1988.
- 94 Parlamentet har anført, at det af omsorgspligten følger, at administrationen, når den tager stilling til en tjenstemands situation, skal tage hensyn til samtlige forhold, der er afgørende for dens afgørelse under hensyntagen til både tjenestens og den pågældende tjenstemands interesser. I denne henseende finder Parlamentet ikke, at sagsøgeren har bevist, hvorledes sagsøgte skulle have tilsidesat denne pligt under hensyn til dels de tillægsbeløb, der ydes ham i form af dobbelt børnetilskud og tilskud til skolegang, dels det månedlige indkomstillæg som følge af det yderligere skattemæssige nedslag på 13 015 BFR om måneden. I øvrigt bemærker Parlamentet, at sagsøgeren ikke har indgivet nogen ansøgning om ydelser i medfør af vedtægtens artikel 76 med den begrundelse, at han befinder sig i en særlig vanskelig situation som følge af hans datters helbredstilstand, og at intet dokument i ansættelsesmyndighedens besiddelse har gjort det muligt, når henses til sagsøgerens løn, at finde, at han var i en særlig vanskelig situation. Yderligere understreger Parlamentet, at omsorgspligten ikke på nogen måde indebar, at udgifterne til specialundervisning skulle godtgøres efter den fælles ordning.

Retten bemærkninger

- 95 Retten bemærker først og fremmest, at den anfægtede afgørelse ikke er en tilbagekaldelse af tidligere afgørelser om godtgørelse af udgifter til den specialundervisning, som sagsøgerens datter modtog, men et afslag på forhåndstilladelse

vedrørende det program for »educational therapy«, som sagsøgerens datter skulle følge i skoleåret 1987/1988.

- 96 Ifølge fast retspraksis er administrationens omsorgspligt i forhold til dens ansatte udtryk for den balance mellem gensidige rettigheder og forpligtelser, som vedtægten har skabt i forholdet mellem EF-administrationen og de EF-ansatte. Denne pligt indebærer navnlig, at administrationen, når den træffer afgørelse om forhold vedrørende en tjenestemand, skal tage samtlige omstændigheder i betragtning, der kan være bestemmende for dens afgørelse, og at den herved skal tage hensyn til ikke blot tjenestens, men tillige til den pågældende tjenstemands interesse (Domstolens dom af 23.10.1986, sag 321/85, Schwiering mod Revisionsretten, Sml. s. 3199, præmis 18, og Rettens dom af 20.6.1990, sag T-133/89, Burban mod Parlamentet, Sml. II, s. 245, præmis 27). Beskyttelsen af tjenestemændenes rettigheder og interesser skal dog altid ske inden for rammerne af de gældende bestemmelser (Rettens dom af 27.3.1990, sag T-123/89, Chomel mod Kommissionen, Sml. II, s. 131, præmis 32).
- 97 I den foreliggende sag afviste ansættelsesmyndigheden den ansøgning, som sagsøgeren havde indgivet den 18. oktober 1987 om forhåndstilladelse vedrørende det program for »remedial teaching«, som hans datter skulle følge i skoleåret 1987/1988, med den efter Rettens opfattelse lovlige begrundelse, at ansættelsesmyndigheden ikke på grundlag af de oplysninger, den havde, og på grundlag af de gældende bestemmelser i vedtægten kunne godkende udgifterne til dette program som udgifter, der er dækket af sygesikringsordningen i medfør af vedtægtens artikel 72, stk. 1. Følgelig har Parlamentet, idet det traf sin afgørelse under overholdelse af de gældende regler efter at have foretaget en fuldstændig vurdering af alle afgørende forhold, ikke tilsidesat den omsorgspligt, som påhviler det.
- 98 Som følge heraf må sagsøgerens anbringende om tilsidesættelse af omsorgsplikten forkastes.

Sag T-33/89 og sag T-74/89

- 99 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at sagsøgte bør frifindes i det hele i begge sager.

Sagens omkostninger

- 100 I henhold til artikel 87, stk. 2, i Rettens procesreglement pålægges det den tabende part at afholde sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Ifølge procesreglementets artikel 88 bærer institutionerne dog deres egne omkostninger i tvister indbragt af Fællesskabets ansatte. Det bør således i begge sager bestemmes, at hver part bærer sine egne omkostninger.
- 101 Ifølge bestemmelserne i procesreglementets artikel 91, sammenholdt med artikel 74, kan vidners rejse- og opholdsudgifter samt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kræves godtgjort. I den foreliggende sag findes sagsøgeren at burde betale udgifterne ved afhøringen af vidnerne.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Fjerde Afdeling)

- 1) Sagsøgte frifindes.
- 2) Hver part bærer sine omkostninger.
- 3) Sagsøgeren betaler udgifterne ved afhøringen af vidnerne.

García-Valdecasas

Schintgen

Briët

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. marts 1993.

H. Jung

R. García-Valdecasas

Justitssekretær

Afdelingsformand